

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17,50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

IZKljučNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 20. novembra 1942-XXI

Cena posamezni številki 0,60

Imenovanje članov odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je imenoval za člane odsekov Pokrajinskega korporacijskega sveta:

1. za poljedelsko-gozdni odsek:

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja kmetovalcev:

Černe Josip, Kržman Anton, Marolt Franc, Mihevc Anton, Pust Josip, Rigler Ivan, Nemanič Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka poljedelskih delojemalcev:

Franc Oskar, Turk Franc, Kovačič Ivan, Medle Josip, Novak Ivan, Göderer Josip;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov:

inž. Much Oton;

d) v zastopstvu Zavoda za združništvo:

inž. Bogdan Ferline;

e) v zastopstvu denarnih zavodov za kmetijski kredit:

Trček Franc;

2. za industrijski odsek:

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja industrijev:

dr. Pavlin Ciril, inž. Stare Vladimir, dr. Lunaček Aleksander, Kalin Savel, Praznik Ivan, Pičman Lovro, Jelovek Josip;

b) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka industrijskih delojemalcev:

Zemljč Josip, Har Anton, Jagodič Alojzij, Stanko Jurij, Igljč Marjan, Plantan Anton;

c) v zastopstvu Zveze svobodnih poklicev in umetnikov:

inž. Zupančič Franc;

d) v zastopstvu Zavoda za združništvo:

dr. Basaj Josip;

3. za trgovinski odsek:

a) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja trgovcev:

Hieng Ernest, Smrkolj Albin, Majcen Ciril, Verbič Anton, Škrli Ivan, Škrbec Franc;

b) v zastopstvu Zveze delodajalcev, Združenja denarnih in zavarovalnih zavodov:

dr. Slokar Ivan;

c) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka trgovinskih delojemalcev:

Sitar Alojzij, Burger Ladislav, Cvetko Ernest, Lampič Ciril, Rode Milko, Klemenčič Milan;

d) v zastopstvu Delavske zveze, oddelka bančnih in zavarovalnih delojemalcev:

Maicen Franc;

e) v zastopstvu Zavoda za združništvo:

Radanovič Anton;

f) v zastopstvu Pokrajinskega poverjenstva za tujski promet:

Gorec Josip;

g) v zastopstvu zavodov za socialno skrbstvo:

inž. Petrovič Srečko.

Imenovanje članov poljedelsko-gozdnega in industrijskega odseka PKS.

Z odločbo Visokega komisarja so bili imenovani kot člani Pokrajinskega korporacijskega sveta po svojem položaju:

1. za poljedelsko-gozdni odsek:

senjor dr. Giugliarelli Dagobert, inspektor gozdarske službe, poveljnik kohorte državne gozdne milice v Ljubljani;

dr. Martini Iginij, pokrajinski veterinar Visokega komisariata;

dr. Rigoni Jakob, inspektor agr. službe pri Visokem komisariatu;

2. za industrijski odsek:

inž. Masera Viktor, strokovnjak pri Visokem komisariatu;

inž. Farina Aldo, inspektor tehnične službe, strokovnjak pri Visokem komisariatu.

Imenovanje članov predsedstvenega odbora PKS.

Z odločbo Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino so imenovani za člane predsedstvenega odbora Pokrajinskega korporacijskega sveta:

1. v zastopstvu Pokrajinske zveze svobodnih poklicev in umetnikov svetnik inž. Zupančič Franc;

2. v zastopstvu Pokrajinskega zavoda za združništvo svetnik inž. Bogdan Ferline;

3. v zastopstvu Pokrajinskega združenja denarnih in zavarovalnih zavodov svetnik dr. Slokar Iv.

4. v zastopstvu Pokrajinskega združenja delojemalcev denarnih in zavarovalnih zavodov svetnik Maicen Franc.

Imenovanje članov Glavnega sveta PKS.

Z odločbo Visokega komisarja so bili imenovani kot člani Glavnega sveta Pokrajinskega korporacijskega sveta:

dr. Alujevič Branko, predsednik Pokrajinske delavske zveze.

dr. Marchesoni Silvij, strokovnjak pri Pokrajinski zvezi delodajalcev,

Dal Prà Cinzio, strokovnjak pri Pokrajinski delavski zvezi,

inž. Faleschini Alojzij, strokovnjak pri Pokrajinskem zavodu za združništvo,

Nicotera Aleksander, strokovnjak pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov,

Pilla Brunon, ravnatelj prehranjevalne službe.

Novi strokovnjak pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je namesto fašista dr. Angiola Fabronija imenoval za strokovnjaka pri Pokrajinski zvezi svobodnih poklicev in umetnikov fašista Aleksandra Nicotero.

stva. Poleg tega pa je treba imeti ob koncu vojne zdravo valuto in enakomerno vredno, ker bi bilo prenevarno, če bi bil po zmagi orožja tudi znak poraza, a tak znak bi pomenilo razvrednotenje našega denarja.

Prvi in bistveni temelj, da se izognemo razvrednotenju denarja, je znižanje možnosti, da se to zgodi. Zato se moramo boriti proti vsakemu spekulacijskemu pojavu, ki more vlivati nezaupanje.

Kajti imamo svečano obljubo in absolutno jamstvo, ki je bilo dano poštenemu davkoplačevalcu in varčevalcu, da se bo izvedla končna razdelitev vojnih stroškov tako, da se bodo zaščitili njih interesi. Vojna ne bo obremenila tistega, ki je imel zaupanje v državo in zmago s tem, da je podpisal državno posojilo, nasprotno bodo obveljali oni fiskalni oziri, ki morejo po vojni veljati kot nagrada za izkazano vero v boju proti vsaki inflaciji in spekulaciji v obrambi lire in zdravega narodovega prihranka.

Vsi se morajo zavedati, da bo vsaka oblika obogatitve, tudi če bi bila trenutno mogoča, popolnoma odpravljena in da nikaka posledica denarnega značaja ne bo mogla biti prilika za premoženjske naložbe v škodo onih s stalnim dohodkom. Vsi se morajo zavedati, da nihče ne bo smel imeti ob koncu vojne večje premoženje, kakor ga je imel ob začetku vojne. Vsi se morajo zavedati, da odtegnitev potrošnega blaga s trga škoduje na prvem mestu tistemu, ki to izvršuje, ker prispeva k zvišanju cen. Ravno tako pa se morajo vsi tudi zavedati, da prodajanje blaga po zvišanih cenah privede do razvrednotenja valute, proti čemur se hoče zavarovati borzni spekulanti in se mu torej v prah zdrobi ko rist, ki jo je tako slabo iskal.

Kadar se bodo te preproste resnice jasno zakoreninile v zavesti vseh Italijanov, bomo mogli brez vsake sence dvoma pritrditi, da so se psihološki pogoji za denarno stabilnost utrdili. (Po »Piccolu«.)

Psihologija inflacije

Valutna stabilnost je eden ciljev, ki ga v vseh časih vztrajno zasledujeta finančna in gospodarska politika vsake vlade, zlasti pa še v vojni dobi. Še nam odmevajo opominjajoče besede, izrečene ob sprejemu vodij ljudskih bank: »Politika cen, ki neomejeno raste, se more končati samo z enim rezultatom: z inflacijo in z njo z razvrednotenjem valute, plač, mezd in prihrankov.«

Je torej neko priredje, obratno sorazmerno med višino cen in zmožnostjo pridobivanja denarja, in sicer v tem smislu, da zvišanje cen zahteva povečanje denarja v obtoku, da se krijejo povečani stroški proizvodnje, plač in mezd. To povečanje obtoka denarja pa zmanjšuje vrednost valute (kakor se zmanjšuje veljava vsake dobri ne, kadar je njena ponudba večja ko povpraševanje po njej). Povečanje obtoka torej pritiska na cene in jih dviga. Nastaja tako neki cirkulus vitiosus, v katerega so zapleteni vsi gospodarski sektorji, ki so v nevarnosti, da dokončno zdrče po poševni ravni inflacije.

Zdelo bi se zato, da je najbolj negativen faktor za valutno stabil-

nost nekontrolirano povečanje obtoka papirnatega denarja. V resnici pa delujejo tudi drugi faktorji, ki ne zaostajajo dosti po resnosti svojega učinka za prvim faktorjem. To je predvsem spekulacija, ki se izvaja v obširnem obsegu in ki povzroča splošno zredčenje potrošnega blaga in surovin.

Isti finančni minister je pred kratkim poudaril, da je pojav inflacije deloma tehnične narave, deloma pa psihološke. Dejal bi, da je izkušnja pokazala, da ta element včasih prevladuje nad prvim in zato si je tehnika finansiranja v vojni prizadevala, da ne dopusti prevlade spekulacij, ki bi mogle postati temeljni dokazi za naraščajoče razvrednotenje valute.

S tem imamo torej uradno in verodostojno potrjeno, da nevarnost inflacije, ki je posebno težka v vojni, ni samo pojav, ki izhaja iz preobilice denarnega obtoka.

»Denar ne velja več!«. To je alarmantni vzklík, ki se razširi med preplašeno množico, ki se prevzeta od panike obnaša zelo nespametno, da podpira spekulativne manevre maloštevilnih, ki izkoriščajo nenavadni in delikatni

položaj in z razširjanjem alarmantnih vesti skušajo vplivati na gospodarski trg tako, kakor se najbolj prilaga njihovim interesom. Malo jih briga, če s tem škodujejo narodu.

Ponavljja se v vedno večjem obsegu znana borzna aždah: nebrzdana dirka nalaganja denarja v nepremičnine (hiše, zemljišča) ter v vrednostne papirje (delnice). To je pravo in resnično zanikanje varčevalne zavesti in izguba te zavesti se konča vedno s škodo, ker se išče pomoč tam, kjer je samo večja škoda.

Je zares dvomljivo, da bi cene blaga, ki ni določeno za takojšnjo uporabo, z nehanjem vzrokov za zredčenje blaga naglo padle v tej meri, da bi pomenile za tistega, ki se je hotel z nabavo blaga zavarovati proti pričakovnemu razvrednotenju valute, večjo izgubo nego je tista, katere se je hotel obvarovati.

Tukaj vstopi v igro protiinflacijsko delovanje vlade, ki mora za vsako ceno gledati na to, da vzdrži stabilno vrednost lastne valute, v kolikor se smatra ta kot zastava učinkovitosti narodnega gospodar-

stva. Če je znatno širši od običajnega: pogodbe med več podjetniki, ki opravljajo isto gospodarsko delavnost ali več povezanih gospodarskih delavnosti, s katerimi naj se uredi te delavnosti s pomočjo skupne organizacije.

Konsorciji v tem smislu so torej tudi karteli, trusti itd., kakor z našimi dosedanjimi kartelnimi uredbami niso zadeti samo karteli v ožjem smislu besede. Podrobno je urejena vsebina pogodbe, trajanje konsorcija, nadzor v njem, izstop in izključitev, razdor itd. Posebej so urejeni »konsorciji z zunanjo delavnostjo«, taki namreč, ki imajo »urad«, namenjen da razvija delavnost proti tretjim, ki niso v konsorciju; za ta primer so dane tudi določbe o odgovornosti konsorcija in njegovih članov na ven. Nadalje je določeno, da vlada lahko odredi ustanovitev obveznih konsorcijskih ali spremembo prostovoljnih v obvezne, slednjič je urejeno vladno nadzorstvo nad konsorciji. — Določb o stečaju, o izvenstečajni poravnavi in o kaznih v knjigi o podjetju in delu ni; za stečaj in poravnavo je izšel poseben zakon. kazenske določbe k 5. knjigi daje kr. dekret dne 16. februarja 1942-XX, št. 107.

(Konec prihodnjic)

Italijansko trgovinsko pravo

Dr. Milan Škerlj.

(Nadaljevanje.)

18. V osmem naslovu ureja prvo poglavje »aziendo«; zakonska definicija je: »Azienda« je skupnost (complesso) dobrin, organizovanih po podjetniku za izvrševanje »podjetja«. Če primerjamo ta pojem s pojmom podjetnika, vidimo, da je razlika nekako ta, da je podjetje v določen namen organizovana gospodarska delavnost, torej nekaj abstraktnega, »azienda« pa skupnost konkretnih dobrin, ki naj po volji podjetnika služijo podjetju. Zakon zato dosledno govori o prenosu »aziende«, saj se gospodarska delavnost sama kot nekaj na osebo vezanega res ne da prenesti. V zvezi z »aziendo« tudi govori o naslednjih nje prenosu glede na dolgoro in terjatve odsvojila, njemu pa prepoveduje izvestna konkurenčna dejanja, ki bi škodila pridobitcu. Tu je stvar že bolj dvomljiva, zakonodavec je to čutil sam, ko odsvojilec prepoveduje osnovati novo konkurenčno podjetje (impresa, ne: azienda).

Oba pojma sta teoretski pač do-

volj jasno različna, praktično pa dokaj sorodna. Gotovo se da zamisliti podjetje brez aziende, t. j. brez organizovane skupnosti dobrin, podjetje, ki sloni le na organizaciji, kakor jo je zamislil in izvršil podjetnik, in na njegovem delu, brez materialnih dobrin, na pr. posredništvo, kajti zapiske posrednika bomo težko imenovali dobrine (beni); tudi pri komisijarju in spediterju se da, teoretski, misliti tak položaj. Tudi tako podjetje se da brez dvoma prenesti na drugega, namreč njegova organizacija. Dasi je, potemtakem, razlikovanje med podjetjem in »aziendo« pojmovno osnovano, bo vendar v konkretnem primeru mejo včasih težko potegniti, veda in praksa bosta tu morale reči svojo.

V drugem poglavju je govor o firmi in nazivu obratovališča (insegna). Firma (»ditta«, pri javni in pri navadni komanditni družbi »ragione«, pri ostalih družbah in pri zadrugah »denominazione«) je samo pri podjetniku poedineu izrečno vezana na aziendo, ne pri družbah, zakon tudi izrečno govori samo o prenosu »ditte«; zdj se torej, da družbena firma sploh ni prenosna, niti ne s kakim pristavkom. Vtis imam, da bi bilo firmo pravo zaslužilo bolj podrobno obdelavo, najbrže jo prinese kaka

uredba. Čl. 15. odredb o izvršitvi knjige o delu obeta kr. dekret o registru podjetij. — V zvezi z »aziendo« daje zakon slednjič nekaj določb s področja žigovnega prava, sklicuje pa se na posebne zakone.

19. V devetem naslovu je danih, brez neposredne zveze s podjetjem ali z aziendo, nekaj določb iz avtorskega prava in iz patentnega prava, tudi v tem pogledu gre očitno za materialnopravne dopolnitve posebnih zakonov, na katere se sklicuje knjiga o podjetju in delu.

20. Deseti, zadnji naslov ima nadpis: o ureditvi tekmovalstva in o konsorcijih. Spojitev teh dveh materij se vidi na prvi pogled kar paradoksalna, vendar ni, kajti mišljeni so konsorciji za usklajitev (coordinamento) proizvodnje in izmenjave, nastanek takih konsorcijskih pa je prav posledica tekmovalstva in namen jim je izključitev ali vsaj omejevanje v ureditvi tekme. Tudi v tem naslovu je, dosledno, najprej naglašeno, da se mora tekma razvijati tako, da ne krši interesov narodnega gospodarstva. Potem so dane v 2. sekciji prvega poglavja določbe zoper nečedno tekmo, v drugem poglavju pa določbe o konsorcijih. Pojem kon-

Iz italijanskega gospodarstva

Papirnice Burgo s sedežem v Verzuolu in z glavnico 190 milijonov lir se bodo fuzionirale z Vodnoelektrično družbo Monoiso, ki ima 50 milijonov lir delniške glavnice. Zaradi fuzije bodo papirnice Burgo zvisale svojo delniško glavnico od 190 na 240 milijonov lir.

Italijansko-švicarska trgovinska pogajanja so bila v Rimu uspešno končana. Preteklo soboto sta predsednik italijanske delegacije poslanik Gianini in predsednik švicarske delegacije Woltz podpisala novo trgovinsko pogodbo, ki določa nove kontingente za blagovni promet v letu 1943. Nadalje so bili podpisani tudi sporazumi o ureditvi nekaterih finančnih in gospodarskih vprašanj.

Rimska elektrarnaška družba zviša svojo glavnico od 396 na 478,5 milijonov lir ter prevzame elektrarnoško družbo »Latium« z glavnico 45 milijonov lir ter družbo Volsinia z glavnico 37,5 milijona lir.

Največja južno-italijanska elektrarnoška družba »Meridionale« z glavnico 1125 milijonov lir je skupaj s kemično-metalurškim ter elektrarnoškim podjetjem »Terni«, ki ima 1,2 milijarde lir glavnice, ustanovila konzorcij za izkoriščanje vodnih sil reke Sandro. Gradbena dela bo izvršila družba Meridionale.

Prve letošnje italijanske pomaranče so prišle na trg. Letina je zelo dobra, le limon in mandarin bo letos nekoliko manj ko lani.

Italija bo na podlagi pogodb s posameznimi državami v novi filmski sezoni uvozila 40 nemških filmov, 15—18 madžarskih, 10—15 švedskih, 7—8 španskih in 4—5 portugalskih. Nadalje bo še uvozila nekatere filme iz Finske, Švice in drugih dežel.

Pred kratkim ustanovljeni Italijansko-bolgarski zavod za zboljšanje zemljišč je imel svoje prvo zasedanje. Za predsednika je bil izvoljen senator Prampolini iz Rima, za podpredsednika pa generalni tajnik v bolgarskem gospodarskem ministrstvu Iljev.

V Budapešti se je ustanovila z glavnico 6 milijonov pengő italijansko-madžarska družba za izsledovanje novih ležišč mineralnega olja. Družba je že dobila dovoljenje za izsledovanje ležišč in za vrtanje sond v karpatskem ozemlju. Večina delnic je v rokah madžarske države, ostali del pa je prevzela neka italijanska finančna družba. V upravnem svetu družbe je po pet zastopnikov madžarske države in italijanske finančne skupine. Tehnično vodstvo družbe pa je poverjeno italijanskim strokovnjakom.

Italijanske državne železnice so dale v promet dva nova tipa posebnih vagonov. Prvi tip je določen za prevoz velikih strojev, turbin in ladij ter more prevzeti stroje v teži do 120 ton. (Dosedaj je bila najvišja dopustna teža strojev za prevoz po železnici 100 ton.) Novi vagon ima osem osi. Drugi tip novih vagonov je namenjen za prevoz tekočega goriva ter ima prostornino 22 kubičnih metrov.

Italijanska radijska družba EIAR ima sedaj 40 oddajnih postaj za srednje in 11 oddajnih postaj za kratke valove. V začetku je imela EIAR samo oddajne postaje v Rimu, Milanu in Napoliju. Kmalu pa je dobila EIAR obmejne postaje, ki so bile razdeljene po vsej Italiji. V preteklem letu so bile izpopolnjene postaje v Ljubljani, v Bariju, na Krku in v Albaniji, kjer je sedaj pet oddajnih postaj. EIAR ima nadalje dve televizijski postaji in dva laboratorija za proučevanje radijskih vprašanj.

Ali ste že poravnali naročnino?

Naloge načrtne elektrifikacije v južnovzhodni Evropi

Ceprav je v zadnjih letih elektrifikacija v južnovzhodni Evropi zelo napredovala, zaostaja še vedno prav močno za elektrifikacijo v drugih evropskih državah. Tako znaša poraba toka na Madžarskem, ki je glede energetskega gospodarstva v južnovzhodni Evropi na prvem mestu, samo 139 kWh na osebo proti 3500 kWh na Norveškem. To ni niti 35% povprečne električne potrošnje v Evropi. Celotna proizvodnja električnega toka v vseh južnovzhodnih evropskih državah dosega komaj 5 milijard kWh, kar ustreza koristni vrednosti pol milijona ton črnega premoga, čeprav bi mogle razpoložljive vodne sile, katerih kapaciteta se ceni na 12 milijard kW, dati pri popolni izrabi desetkrat toliko energije.

Vodna sila je dosedaj igrala v energetični bilanci Jugovzhoda zelo majhno vlogo, ker je krhla samo 2 odstotka vse energetske porabe,

vzhod bi moralo biti eno električno omrežje. Čim večje je omrežje, tem bolj racionalno je tudi izkoriščanje električnega toka, tem večja pa tudi kapaciteta vodnih central.

Najbolj racionalno izkoriščanje vodnih sil pa bi bilo, če ves Jugovzhod ne bi bil samo enotno potrošno ozemlje, temveč če bi bil priključen tudi na električno omrežje Nemčije, ki je danes največja industrijska sila Evrope. Takšna velikopotezna ureditev električnega gospodarstva v Jugovzhodu bi omogočila tudi veliko pocenitev toka, kar bi zopet povečalo število odjemalcev ter znatno znižalo izdatke industrijskih podjetij, ki uporabljajo električni tok.

S povečanjem stopnje elektrifikacije pa bi se dosegla tudi prviritev v bilanci energije Jugovzhoda, kajti premog in drva, katerih koristna vrednost, preračunana na črni premog, presega 22-kratno vrednost črnega premo-

energetične uporabe v gospodinjstvu) vodilno vlogo. A tudi v kmetijstvu bi elektrifikacija omogočila velike napredke.

Nove perspektive

Z elektrifikacijo zmanjšana poraba energij bi tudi zelo olajšala evropski transport. Enotno električno omrežje v Jugovzhodu se more primerjati po učinkovitosti z zgraditvijo novih železnic, na katerih se prevaža premog od premogovnikov v kraje potrošnje. Dosedaj je znašal izvoz električnega toka iz vseh evropskih držav samo 3000 milijonov kWh, kar ustreza samo koristni vrednosti 5 milijonov ton premoga. Mnogo bi se doseglo, če se ne bi morala istočasno ko premog prevažati po železnicah tudi sladkorna repa in žito. Prihranitev premoga za kurjavo bi tudi omogočila vedno večjo uporabo premoga za proizvodnjo električne sile, kar bi znova razbreme-

J.C. MANAUER

LJUBLJANA, MARIJIN TRG

HIŠA MANUFAKTURE
S POSEBNIM ODDELKOM
cenejšega blaga v Wolfovi ulici

88 odstotkov električnega toka pa dajejo kalorične centrale. Pretežno je torej toplotna sila temelj energetskega gospodarstva na Jugovzhodu. Seveda pa ni stanje v vseh državah enako. Dočim je odpadlo v Turčiji, Madžarski, Romuniji in Grčiji na vodne sile komaj 10 odstotkov vse električne sile, je odpadlo v bivši Jugoslaviji okoli 33, na Bolgarskem pa 40 odstotkov. Pa tudi v teh državah ni poraba vodnih sil doslej sorazmerna z dejansko razpoložljivimi vodnimi silami, saj se je v bivši Jugoslaviji, ki je bila na vodnih silah najbolj bogata, izkoriščalo komaj 5 odstotkov teh sil.

Iz teh števil se vidi, kako velik pomen bi imela elektrifikacija za vse te dežele. Mogle bi se razviti proizvodne sile dežel, ustanoviti nova industrijska podjetja itd. Seveda pa bi se morale zgraditi tudi naprave za sam prenos električne sile. Električno omrežje pa se ne bi smelo ustaviti na meji posamezne države, temveč za ves Jugo-

ga vse proizvajane električne energije in bi se mogla premog in drva uporabiti za sintetično izkoriščanje surovin. Strokovnjaki so tudi mnenja, da se sedanja višina potrošnje drv in premoga v Jugovzhodu ne bi mogla na dolgo vzdržati, čeprav bi se mogla premogovna proizvodnja še močno dvigniti in čeprav rezerve zemeljskega plina v bivši Jugoslaviji še niso izkoriščane. Z elektrifikacijo oporošene energije bi dale pogoj za ustanovitev velike elektrometalurške industrije na podlagi številnih ležišč boksita, bakra, svinca in kroma.

Industrializacija pa bi tudi zelo razširila promet, ker bi se dosegli veliki prihranki pri uporabi kurivnih sredstev. Tako potrošijo romunske državne železnice 15 odstotkov vsega domačega črnega in 67 odstotkov vsega domačega rjavega premoga. Elektrifikacija pa bi tudi zmanjšala uporabo drv v gospodinjstvu, kjer zavzema les (v Romuniji z 81 odstotki vse

nilo železnice. Vsi ti napredki pa so dosegljivi le na podlagi evropskega sodelovanja, ki ga danes Nemčija že pripravlja.

Za kakšna vprašanja gre pri sodelovanju v električnem gospodarstvu, se je videlo pri nemško-madžarskih pogajanjih v maju in septembru t. l. V središču pogajanj je bilo racionalno izkoriščanje vodnih sil ter ustanovitev central v premogovnih revirjih. Nadalje pa naj bi se medsebojno povežalo tudi električno omrežje. Nič manjše važnosti tudi ne bi bilo izkoriščanje vodnih sil okoli 400 km dolge reke Waag, ki bi mogla dati letno okoli 1,3 milijarde kWh. Ker teče ta reka večinoma skozi Slovaško, bi se morala tudi Slovaška vključiti v nemško-madžarski elektrifikacijski dogovor.

Na takšni podlagi bi se doseglo postopoma načrtno vključenje vseh električnih omrežij v evropsko omrežje ter bi s tem postalo sodelovanje vseh evropskih držav v električnem gospodarstvu dejstvo.

Hrvatska domača obrt

Državna centrala za narodno umetno obrt v Zagrebu je razstavila na zadnjem zagrebškem velesejmu izdelke hrvatske domače obrti ter so vzbudili ti izdelki veliko zanimanje. Razstavljeni so bili zlasti izdelki raznih združenj za izdelovanje čipk, ki se izdelujejo zlasti v Pagu in Lepoglavi. Iz Moslavine so bile poslane igrače, iz Budinščine pipe. Posebno pozor-

nost so vzbujale razne preproge, ki se izdelujejo po vsej Hrvatski. V zadnjih letih so začeli na Hrvatskem izdelovati tudi ženske torbice, damske opanke in cigaretnice. Ti izdelki so našli doma dober odjem, državni zavod za domačo obrt pa hoče, da bi se ti izdelki tudi izvažali. V ta namen pa bi se morala proizvodnja povečati, vendar pa domači izdelki

ne bi smeli dobiti značaj industrijskih izdelkov.

V zvezi z domačo obrtjo treba omeniti tudi lep razvoj, ki ga je dosegla pohištvena obrt na Hrvatskem v zadnjih letih. Pred tem je bila navada, da se je pohištvo uvažalo. Zlasti zaradi gospodarske krize pa se je začela posvečati večja pozornost izdelavi domačega pohištva in ta prizadevanja so tudi imela uspeh. Še vedno pa je hrvatsko pohištvo precej drago, ker še ni zadostno razvito.

Ravnatelj Franc Pretnar 75letnik

Včeraj je praznoval ravnatelj Mestne hranilnice v p. Franc Pretnar svojo 75letnico.

Vsa naša javnost, zlasti pa vsa naša gospodarska javnost iskreno čestita jubilaru k temu njegovemu jubileju. Saj je ime gospoda Franca Pretnarja napisano v zgodovini slovenskega gospodarstva na tako lepi strani in tako častnem mestu, da na lepšem skoraj biti ne more. Naše denarništvu, zlasti pa naša ljubljanska Mestna hranilnica morata biti vedno hvaležna jubilaru za njegovo vestno delo. Prav tako pa je tudi predvsem zasluga Franca Pretnarja, če je Zveza hranilnic mogla tako plodno delovati. Jubileja Franca Pretnarja pa se s hvaležnostjo spominja tudi naša kulturna javnost, Narodna galerija, Društvo Narodni dom in mnoge druge naše kulturne ustanove poznajo zanesljivost in vestnost Pretnarjevega dela.

Mož tihega, a intenzivnega in do skrajnosti vestnega dela je bil vedno in je še danes Franc Pretnar, pri tem pa vedno ljubezniv, vedno ustrežljiv, da je imel le prijatelje in da ga globoko spoštuje vsa naša javnost.

Iskreno čestitamo g. ravnatelju Francu Pretnarju k njegovemu lepeemu jubileju v iskreni želji, da bi doživel še mnoga leta in čim lepšo ter zadovoljnejšo jesen svojega delavnega življenja.

Na mnoga leta, gospod ravnatelj!

Poslovne knjižice

Vsi oni nameščenci, ki so še v posesti poslovnih knjižic jugoslovanske izdaje, se pozivajo, da jih nemudoma zamenjajo za nove v pisarni Združenja trgovcev Ljubljanske pokrajine. Prizadete trdke se naprošajo, da na to obvestilo opozore svoje nameščence.

Razdeljevanje kuriva za kurjavo

V zadnjih dneh se je pričelo z razdeljevanjem nakaznic za kurjavo na podlagi nakazil Pokrajinskega korporacijskega sveta. Ta nakazila so bila izvršena glede na trenutno razpoložljive in na bodoče verjetne količine premoga in drv v pokrajini.

Opozarjajo se vsi konsumenti, da smotno trošijo količine kuriva, ki so jim nakazane, da ne bodo v mesecih, ko bo nastopil hujši mraz, brez kuriva, kajti nikomur, v nobenem primeru in iz nobenega razloga ne bodo nakazane dopolnilne količine. Nasprotno se lahko primeri, da se bodo morale zaradi nepredvidenih vzrokov skrečiti že nakazane količine.

Predpisi o prodaji oblačilnih predmetov

Po pojasnilu Visokega komisariata z dne 10. novembra 1942-XXI št. 215/2—1942 je v smislu čl. 1. naredbi z dne 9. oktobra 1941-XIX št. 123 živilska karta priznana za izkaz o istovetnosti, in sicer za tiste, ki nimajo drugega dokumenta in ki niso dolžni imeti osebne izkaznice (ženske sploh in moški pod 15 ter nad 50 leti).

Urad za kontrolo cen je o tem pojasnilu Visokega komisariata obveščen.

S. A. LEJET Via Petrarca 8, Trieste

Industria cioccolato — caramelle — cacao ed affini
Fondata nel 1875 — Importatrice — Esportatrice in tutti i Paesi del mondo

Industria cioccolato — caramelle — kakava in slično
Ustanovljena 1875. leta — Uvoz — Izvoz v vse dežele sveta

† Inž. Milo Jelačin

V torek je umrl po dolgi bolezni, zadet od kapi inž. Milo Jelačin, znani ljubljanski industrialec in častni konzul kraljevine Romunije.

Pokojnik se je rodil 1. 1897. v Ljubljani kot najmlajši sin uglednega ljubljanskega veletrgovca Ivana Jelačina. Po dovršitvi ljubljanske realke se je vpisal na tehniko v Charlottenburgu, kjer je študiral ladjedelstvo. Po izbruhu svetovne vojne je bil vpoklican k vojakom in je služboval pri avstro-ogrske vojni mornarici. Bil je na oklopnici »Viribus unitis«. Po končani vojni se je zopet posvetil študiju ladjedelstva ter študiral v Franciji in Nemčiji, kjer si je tudi pridobil inženirsko diplomu.

Po končanih študijah se je vrnil v Ljubljano, kjer je prevzel tovarno zamaškov in plutovinastih izdelkov. Tovarno je vodil s takšno spretnostjo, da si je pridobila vodilno mesto.

Pokojni inž. Milo Jelačin je bil visoko naobražen mož, ki se je ves posvetil svojemu delu. Znan in cenjen je bil zaradi svojega mirnega značaja. Posebno velik ugled je užival v gospodarskih krogih. Znak tega njegovega velikega ugleda med ljubljanskim meščanstvom je bilo tudi njegovo imenovanje za častnega konzula kraljevine Romunije.

Slava spominu inž. Mila Jelačina!

Zalujočim svojcem pa naše iskreno sožalje!

Dovoljenja za uvoz in izvoz

Tvrdke, ki so vložile prošnje za uvoz oz. za izvoz blaga, se pozivajo, da prevzamejo v pisarni Pokrajinskega sveta korporacij, soba št. 25/II med uradnimi urami, t. j. od 9. do 13. in od 15. do 18. ure uvozna oziroma izvozna dovoljenja.

Lejska veljava v Transnistriji

S 15. oktobrom se je uvedla v Transnistriji lejska veljava kot zakonito plačilno sredstvo. Dotedaj je bilo pod smrtno kaznijo prepovedano uvažati leje v Transnistrijo in jih uporabljati kot plačilno sredstvo, ker so bili dovoljeni kot plačilno sredstvo samo nemški Reichskassenscheine. Ti se bodo sedaj na podlagi sporazuma med Nemško državno in Romunsko narodno banko izmenjavali v razmerju 1:60, t. j. po istem tečaju, ki je določen med marko in lejem v Romuniji. Spekulative kršitve teh določb se kaznujejo s prisilnim delom od 2 do 10 let. Da se bo zamenjava laže izvedla, se ustanove v vseh večjih krajih pokrajine podružnice Narodne banke in Poštne hranilnice. Centrala Poštne hranilnice bo v Odesi, ki bo tudi glavno mesto province Transnistrije.

Madžarski izvoz tobaka

Madžarska si silno prizadeva, da bi svojo tobako proizvodnjo tako povečala, da ne bi več morala uvažati tujega tobaka, temveč da bi mogla tobak še izvažati. V ta namen so začeli na Madžarskem pred leti gojiti boljše vrste tobaka ter so imela ta prizadevanja popoln uspeh, da more Madžarska danes izvažati tudi že boljše vrste tobaka. L. 1938. je imela Madžarska z virginjskim tobakom zasejane 300 orolov zemlje, danes je ta površina že dvakrat večja. Mnogo več ko boljšega pa pridelava Madžarska slabšega tobaka, ki se do 80 odstotkov izvozi v tujino. Večinoma izvažata Madžarska svoj tobak v Francijo, Nemčijo, Belgijo in Nizozemsko. Madžarska ima sedaj 14 tobaknih tovarn. Proizvodnja cigaretne tobaka se je v zadnjih petih letih povečala za 30%, cigaret za 25%, proizvodnja cigar pa za 300 odstotkov.

Problemi lesnega transporta

Za les, ki zahteva tako mnogo prostora, so bila transportna vprašanja že od nekdaj največjega pomena. Že v največjem miru je bil akcijski radij raznih lesnih vrst odvisen od transportnih stroškov. Destokrat se je dogodilo, da je odprava posebne ugodnostne tarife hipoma zaprla ta ali oni trg za les. Tudi zvišanje ladijskih tarif je pogosto prodajo lesa onemogočilo. Potrebna so bila dolgotrajna pogajanja, da so se z znižanjem tarif zopet odprli trgi lesu.

V vojni so postala transportna vprašanja še posebno važna. Brez pretiravanja se more reči, da so postala transportna vprašanja za lesne kupčije v vojni naravnost odločilne važnosti.

Takoj ob izbruhu vojne sta angleška blokada in nemška protiblokada odločilno vplivali na blagovni promet. Vsa angleška vojna strategija je slonela na tem, da se prepreči dovoz blaga v Nemčijo. Nemčija pa je zaradi tega nujno morala odgovoriti s protikupepi. Ko je Anglija uvrstila les med predmete vojne kontrabande, so bile pretrgane najvažnejše evropske poti za les. Anglija sama pa je bila odrezana od skandinavskih dežel, iz katerih je predvsem krila svoje lesne potrebe. Anglija si je morala poiskati drugod les, zlasti v Kanadi, ker je Sovjetska unija kot lesna dobaviteljica prišla le v neznatni meri v poštev.

Pa tudi blagovni promet znotraj evropskega kontinenta, brez ozira na to, če se je gibal po suhem ali po rekah, je bil zaradi vojne zelo otežkočen. Treba je prevažati vojsko, vojni material in prehrano in zato se vedno znova pojavljajo vprašanja, kako bi se mogli transporti poenostaviti in pospešiti. Naloge, ki jih morajo rešiti posamezne države, da uredijo svoj transport so naravnost veliksanske. Tako se je pred kratkim ugotovilo, da znašajo investicijske potrebe madžarskih železnic nič manj ko poldrugo milijardo pengö. Približno enake vsote pa bi bile potrebne tudi v drugih državah, da bi se mogel transport po železnicah zadovoljivo urediti. Države so bile zato prisiljene, da so dovoljevale predvsem samo transport življenjsko važnega blaga. Da je od teh odredb bil posebno zadet lesni transport, je zaradi velike obsežnosti lesa samo razumljivo.

Da bi se uredil lesni transport in preprečili nepotrební transporti, so skoraj vse evropske države vezale pošiljanje lesa na posebna dovoljenja. Tako je tudi Švica navzlic svoji prosti trgovini razširila transportna dovoljenja na celo vrsto lesnih sortimentov.

Pa tudi glede transportnih razdalj so potrebni tako v mednarodnem ko v domačem prometu nekateri ukrepi. Destokrat se namreč pripeti, da se vozijo velike pošiljke lesa iz severa na jug, istočasno pa gredo lesne pošiljke z juga na sever. Lesni transporti se tako križajo, kar močno škoduje lesnemu transportu. Da se to prepreči, so potrebni tudi mednarodni dogovori, s katerimi bi se mnogo sto kilometrov transporta prihranilo. Kakor glede koksa, tako bi se morale tudi glede lesnih transportov določiti posebne cone. Tako se je prej prevažal koks iz Vestfalskega skozi vso Nemčijo na vzhod, istočasno pa je šel šlezjski koks na

zapid in na jug. Da se to prepreči, se je ustanovila za koksne pošiljke demarkacijska črta ter se je vsa Nemčija razdelila v dva odjemna prostora za koks.

Glede jamskega lesa se je v Nemčiji že doseglo, da so se odpravile odvisne lesne pošiljave. Ustanovila se je namreč posebna družba za razdeljevanje jamskega lesa in rudniki dobivajo sedaj potrebni les iz najbližjih dobavnih virov.

Zelo bi se olajšal lesni transport tudi na ta način, če bi se uvedle posebne norme za lesne pošiljke. Kdor je pazljivo opazoval, kako se danes nalaga in razklada les, se mora čuditi, kako primitivno se še danes opravlja ta posel. Deske se

v majhnih količinah nalagajo na vagon ali ladje, dostokrat pa jih nosijo delavci na hrbtu na vagon ali ladje. Morali bi se uvesti enotni lesni paketi. Dva takšna paketa bi morala tvoriti celo vagonsko pošiljko. Če bi se to uvedlo, bi bili vagoni nakrat naloženi, ravno tako hitro pa bi se les preložil tudi z vagonov na ladje. Ves transport lesa bi se na ta način silno pospešil. Prihranile bi se s tem tudi skladiščne in ladijske pristojbine, poleg tega pa bi se tudi les boljje očeval.

Le nekaj vprašanj je bilo tu navedenih, kako bi se mogli lesni transporti izboljšati. Je pa še polno drugih možnosti, da se prevoz lesa olajša in poceni.

Evropska industrijska skupnost

Izgradnja nove Evrope v znaku vedno bolj gostega sodelovanja industrij v posameznih državah je spravila na dan celo vrsto vprašanj. Če ne bi bilo vojne, bi se to sodelovanje razvijalo sicer počasneje, vendar pa bi vseeno napredovalo. Že med industrijami Nemčije se opaža v primeri z zasebnimi kapitalističnimi prizadevanji velika načelna razlika. Dočim so tovarne v liberalistični dobi strogo čuvale svoje proizvodne tajnosti, je sedanja vojna pospravila z vsemi tovarniškimi tajnostmi. V pristojnih uradih in korporacijah ter strokovnih organizacijah si tovarne medsebojno zaupajo svoje izkušnje in svoje tajnosti. Kar je važno za vojno in kar pomaga k zmagi, ne more ostati tajnost le enega podjetja. Kar je bilo prej tajnost le enega podjetja, more danes izkoristiti tudi bivša konkurenca. Moralna stopnja nemške industrije se je s tem mogočno dvignila.

Nemška industrija pa pomaga tudi industrijam drugih držav. Nemška naročila v drugih državah naraščajo, poleg tega pa se danes izvaja tudi premeščanje industrij v druge države. Glavno načelo je pri tem, da se tudi v drugih državah ustanavljajo tovarne, če imajo potrebne pogoje za obratovanje. Pri tem pa so nemške tovarne dajale tovarnam v drugih državah tudi svoje izkušnje. V tem oziru je zlasti značilen dogovor, ki je bil sklenjen med I. G. Farben in francosko družbo Francolor.

Razumljivo je, da se ustanavljajo nove tovarne v drugih državah predvsem zato, da se poveča vojna proizvodnja in da se s tem poveča kapaciteta evropske vojne industrije. V ta namen se dajejo tudi na razpolago novim tovarnam vse tajnosti proizvodnje. Tako je državna zveza »Kemična tkiva« pomagala novim tvornicam izven Nemčije s svojimi izkušnjami in jih obvarovala vseh onih izgub, ki so jih imele nemške tvornice z raziskovanjem novih metod proizvodnje. Nemške kemične tovarne so to storile, ker smatrajo za svojo evropsko nalogo, da povečajo evropsko proizvodnjo. Posebno jasne so besede, ki jih je dejal predsednik Državne zveze kemičnih tkiv dr. Vits. »Ne samo pri nas v Nemčiji, temveč v vseh evropskih državah je dobilo vprašanje samopreskrbe zaradi trdote totalne vojne prvenstvo. Nobena država, ki je priključena evropski skupnosti, si sedaj v vojni ne more dovoliti, da bi najprej leta zapravila za dolgim raziskovanjem, preden bi mogla proizvajati ceneno in dobro umetno tkivo. Surovine, ki so nam na razpolago, se morajo povsod, kjer je to sploh mogoče, izkoristiti, in sicer na način, da se doseže kvalitativno in kvantitativno višek dosegljivosti.«

Kar velja za kemične tovarne, velja tudi za vso drugo industrijsko proizvodnjo, ki se v Evropi vedno bolj razvija v znaku evropske solidarnosti in evropske samopreskrbe.

Lepenka spodrina pločevino v vojni razpošiljavi

Nekje so že izračunali, da se je v Nemčiji v mirnih časih potrošilo samo za zaobalo 1.3 milijarde RM denarja, tedaj skoraj enoliko kakor za obutev. Kakor se zdi zaobala brezpomembna v dnevnem življenju, pa je vendarle nje pomen v gospodarstvu zelo velik in je važen činitelj, ker je sredstvo, ki sploh šele omogoči, da blago priredimo za prevoz, spravo in prodajo. — Brez prikladne zaobale bi moralo blago čakati pri proizvajalcu; porabniku bi še nič ne koristilo in ne imelo vrednosti. V zadnjih dobah je bila zaobala kot obleka predmetov večinoma pripravljena za oko, za zunanji učinek. Čeprav se je včasih pretira-

valo, je bila pa vsaj takšna bogata ali moderna oprema važna reklama.

Že s pričetkom načrtnega gospodarstva pa so bile mnoge dežele ali stroke prisiljene iskati novih možnosti pri zavijanju, ker je treba pri kovinah ravnati vedno bolj varčno. Najti smo morali nadomestila. Vojna je to štednjo še poosttrila. Kako važna pa je še vedno zaobala in koliko je še novih virov zanje, to je pokazala

razstava nemškega odbora za zaobalno stroko,

ki so jo priredili sredi oktobra t. l. Prikazala je različne vrste snovi iz dosedanjega zavijanja

predmetov in uspehe vojnega varčevanja, da bi občinstvo spoznalo nove pripomočke te stroke, proizvajalce pa navajala na praktično uporabo. Pločevino je nadomestila lepenka, cin nadomestila loščila, papir juto. Najbolj zanimivo pa je dejstvo, da te nove zaobale nič ne zaostajajo za prejšnjimi kar se tiče obvarovanja blaga. Seveda pa je bilo za te uspehe treba dolgega iskanja, preskušanja in truda.

Uspeh je važen zlasti v konservni stroki. Zdaj že ne vidimo več v prometu pocinjjenih belih pločevinastih posod. Nadomestila jih je črna pločevina. Prej so porabili pri toni železa (za 6000 literskih škatel) 18.5 kg kositra, zdaj ga nadomesti lošč (lak). Podobno je pri sodih za letalski bencin, ki se loščijo znotraj.

Zelo važne so posode za marmelado. Bele konve po 12.5 kg so nadomestile črne in namesto 738 porabijo zdaj le 492 g pločevine za vsako, pri kombinaciji z lepenko celo samo 350 g. V prometu pa so se že izkazala tudi brez pločevine izdelana vedra.

Vselej je imela velik pomen zaobala v farmacevtski in kozmetični stroki, kjer je šlo zelo dosti pločevine v izgubo in se zdaj popolnoma prištedi, ker so kmalu jeli uporabljati aluminij in umetne tvarine, zdaj pa že opravimo vse za silo s papirnatimi in lepenasto zaobalo, in še pri tem se mora bolj varčevati.

Še bolj značilen primer nudi ovojna praksa pri izdelovanju cigaretnih in cigarnih zavitek. Les in pločevina sta minila. Namesto 1.2 kg se porabi zdaj pri 1000 cigaretah za zavojčke le še 840 gramov papirja. Poleg tega je ta papir skoraj brez celuloze in za dostojne zdaj že 650 g oz. bo kmalu dovolj 575 g. — Poleg teh nadomestilnih uspehov so se pa že dosegli znatni prihranki tudi pri tehniki in z racionalizacijo v vsej razpošiljalni stroki.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova 3
Telefon št. 22-72.

Trgovinski register

Vpisi.

Vpisala se je tvrdka Giulio Meinl, d. d. s sedežem v Triestu, podružnica v Ljubljani z obratovališči na Vodnikovem trgu 5 in Bleiweisovi cesti 2. Družbina glavica znaša 1 milijon lir. Člani upravnega sveta so: Comm. Romano Vitas, trgovec, cav. Dott. Ferruccio Boecassini, notar, dott. Livio Boecassini, pravnik, vsi v Triestu, dott. Rudolf Starke, industrialec na Dunaju, Walter Prunbauer, komercialni ravnatelj v Triestu, dr. Werner Gelpin, odvetnik, Leoben, in dott. Dino Margheri, odvetnik v Rimu. Ljubljansko podružnico zastopa upravni svetnik Walter Prunbauer.

Luciano Gasparini, Ljubljana, Bleiweisova c. 35. Obratni predmet: Trgovina na debelo s starimi kovinami in odpadki vobče. Prokurist: Gruden Ivan, uradnik v Ljubljani.

Aleksander Goljevšček, Ljubljana. Obratni predmet: Trgovska agentura z mešanim blagom in trgovina z mešanim blagom na debelo. Imetnik: Aleksander Goljevšček, trgovec v Ljubljani, Trstenjakova ulica 3.

Iz Zadružnega registra

Pri Zvezi gospodarskih zadrug z o. j. v likvidaciji se izbriše likvidator Andrej Peterca.

ŠPEDICIJA

prevzema
Oearinjenje vseh uvoznih in izvoznih pošiljk in to hitro, skrbno in po najnižji tarifi. Revizija pravilnosti zaračunanja carine in vsa pojasnila brezplačno. Vilharjeva c. 33 (naspr. nove carinarnice) Tel. 24-59

TURK LJUBLJANA

Prevažanje vsakovrstnega blaga, kuriva, strojev, selitve v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi in avtomobili in to hitro ter po nizki ceni. Masarykova cesta 9 (nasproti tovarnega kolodvora) — Telefon 21-57

PROSTO JAVNO SKLADIŠČE

prevzema
Vskladiščenje raznega blaga, kakor tudi pohištva v lastnem, mestne trošarine in uvoznine prostem javnem skladišču. Oskrba inkaso-povzetij. Kotnikova ulica št. 12 (nasproti mestne elektrarne) — Telefon 30-73

Gospodarske vesti

Prva gorenjska kmetijska razstava bo v Kranju od 29. novembra do 5. decembra. Priredi jo koroška deželna kmetijska organizacija.

V Zagrebu se je začelo jesensko zasedanje stalnega nemško-hrvatskega gospodarskega odbora. Nemško delegacijo vodi min. svetnik dr. Bergemann, hrvatsko pa ravnatelj dr. Cabas.

Da se zboljša svinjereja v Srbiji je kupilo srbsko ministrstvo za gospodarstvo v inozemstvu več merjascev boljše pasme ter jih razdelilo med svinjereje.

Bolgarska vlada je sklenila, da znatno poveča svoj rečni park na Donavi. V ta namen se bo porabilo 600 milijonov levov. S tem denarjem naj bi se zgradil četrti potniški parnik, kupilo šest tovornih ladij, 30 do 40 velikih vlačilcev in 6 tankovskih ladij.

Na Bolgarskem je bila določena nova mešanica za peko kruha. Nova mešanica vsebuje 45% krušne moke, 35% koruzne moke in 20% ječmenove moke.

S 1. decembrom se zviša na Bolgarskem železniška tarifa za pot-

nike za 30 odstotkov. Za mednarodne vlake velja zvišanje šele s 1. januarjem 1943.

Romuniji se je posrečilo, da je prodala večjo količino romunskega premoga v Svico. Premog bo poslan po Donavi, nato pa po železnici. Za romunski premog se zanimajo tudi Italija, Grška in Hrvatska.

Zaradi zvišanja trošarine so se zvišale v Romuniji tudi cene piva. Od piva se plačuje od 25.5 do 38 lejev trošarine od litra. V gostilnah ne sme veljati pol litra piva več ko 36 lejev.

Slovaška je naročila v Nemčiji za 250 milijonov Ks kmetijskih strojev.

Podjetje Bata v Zlinu bo izplačalo za leto 1941. 6% dividendo.

Nove oblačilne karte so bile uvedene v Nemčiji. Veljajo do junija 1944, torej celih 18 mesecev. Nove nakaznice določajo, da je za nakup moških oblek ter moških in ženskih plaščev potrebno posebno dovoljenje, zato pa je zmanjšano število točk, ki jih je treba oddati.

V vsej Ukrajini je, kakor ugotavljajo nemški listi, sedaj 2215 državnih kmetijskih obratov, med katerimi imajo največji tudi do 80.000 hektarjev površine. Povprečna površina enega obrata je 2850 ha, vsi

skupaj pa imajo 6.300.000 hektarjev površine.

Ker je Francija bila zaradi vojne odrezana od dovoza ameriškega mineralnega olja, so začeli v Franciji delati poskuse za proizvodnjo sintetičnega mazilnega olja. V ta namen se je ustanovila družba Société des Carburants Synthétiques. Poskusi so se posrečili in je sedaj omenjena družba že začela v večjem obsegu proizvajati sintetično mazilno olje.

V Španiji je bilo racioniranje živil z izdajo nakaznic bistveno razširjeno. Novo racioniranje stopi v kratkem v veljavo.

Španski izvoz kalija je v zadnjih letih močno narastel, čeprav se je zelo dvignila tudi domača potrošnja. Tako je Španija izvozila leta 1939/40. 9000 ton kalija, naslednje leto 55.000 in lani že 67.000 ton, domača potrošnja pa je narasla od 18.000 ton v l. 1939/40. na 48.000 ton v l. 1941/42.

Švedska vlada je odredila splošen stop za cene in mezde. S tem naj se pripravi obsežna kontrola nad cenami in mezdami. Da se zajame odvisna kupna moč, predlaga švedski ministrski predsednik zvišanje davkov, mobilizacijo prostih delovnih moči in omejitev proizvodnje predmetov, ki niso neobhodno potrebni.

Angleška komisija za ureditev vojne zaposlenosti je ugotovila, da bi lahko bančna in zavarovalna stroka prištedila z modernjšim poslovanjem dosti delovnih sil in časa ter tako pomagala vojni industriji po nekaj ur dnevno. Poleg tega so ugotovili, da se je osebje Angleške banke samo v teh vojnih

letih povečalo od 3500 na 14.000 oseb. V tovarnah je tudi potrebna večja strogost, posebno glede dopustov in odsotnosti zaradi pijanstva. Za nadzorstvo zahteva delovni minister uvedbo posebnih zaupnikov, v manj važnih industrijah pa večjo redukcijo.

V Združenih državah Sev. Amerike zelo primanjkuje kmetijskih delavcev, ker je v zadnjih letih odšlo 1.6 milijona kmetijskih delavcev v industrijske obrate. Državni tajnik v kmetijskem ministrstvu je zato prošil vlado, da bi bili kmetijski delavci oproščeni vojaške službe.

Civilna potrošnja čaja v Združenih državah Severne Amerike se bo morala zmanjšati za 35%, ker je odpadel dovoz čaja iz Nizozemske Indije in Birme.

LANIFICIO ROSSI

Stabilimenti: Schio — Rocchette — Pievebelvicino — Cogollo — Marano Vic. — Vicenza — Piacenza
Fusi 120.000 — Telai 2.500 — Operai 9.000
PRODUZIONE
Filati di lana misti, pettinati e cardati, per tessitura, maglieria, bonetteria ecc. — Tessuti di lana e misti, pettinati e cardati, uniti e fantasia, per uomo e donna — Panni militari — Feltri — Coperte — Stamine per bandiere
120.000 vreten — 2.500 statev — 9.000 delavcev
PROIZVODNJA
mešanih volnenih prej, česanih in gradašanih, za tkalnice, petlinice, čepce i. dr. — Volnene in mešane tkanine, iz česane in gradašane volne, gladke in fantazijske, za moške in za ženske — Vojaske suknje — Klobučevina — Odeje — Blago za zastave

Ivan Vrbinc

Ljubljana, Kolodvorska ulica 8 — Telefon 42-98
Stavbeno, pohištveno pleskarstvo, ličarstvo in soboslikarstvo
Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izdelava zelo solidna in po zmernih cenah

Il mio bambino è a letto con l'influenza...
Moj otrok je zbolel za influenco...

Le così ac forme influenzali comprendono, accanto alla vera influenza, quel complesso di malattie invernali rappresentate da tosse, febbre, faringiti, tracheiti, bronchiti
In tutti i malanni da raffreddamento è rimedio sovrano la

in vendita in tutte le farmacie
Dobbi se v vsaki lekarni

Tako zvane oblike influence obsegajo, poleg resnične influence, še množico zimskih obolenj, kakor so kašelj, mrzlica, vnetja grla in sapnika, bronhitis.

Proti vsem boleznim prehlada Vam pomaga

RODINA

Contro il raffreddore e le forme influenzali
Zoper prehlad in oblike influence

PLETENINE F. & M. ROZMAN

LJUBLJANA

Gosposka ul. 4 Židovska ul. 7
Bleiweisova c. 5 „Slavija“

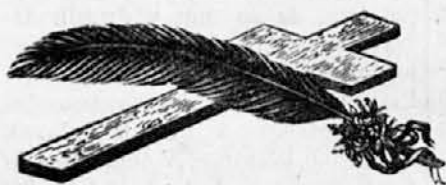
NORILLER LUIGI

Commercio articoli cartoleria

FIUME

Via Carducci 14
Telefono 13-53

Trgovina s papirniškimi predmeti
Telefon 13-53

Sporočamo žalostno vest, da je umrl gospod

Ing. Milo Jelačin

industrijalec in častni konzul kralj. Romunije

Pogreb pokojnika se je vršil v četrtek, dne 19. novembra 1942 ob 4. uri popoldne, z Žal iz kapele sv. Nikolaja na pokopališče k sv. Križu.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 17. novembra 1942.

Melita Jelačin in ostalo sorodstvo.